

| Piotr Rubaj

Teoretyczny i praktyczny wymiar międzynarodowej konkurencyjności gospodarki

Streszczenie

Cel: Powiązanie informacji naukowych dotyczących międzynarodowej konkurencyjności z ich potencjalnym zastosowaniem w polityce gospodarczej.

Metodyka badań: Analiza teoretycznych oraz praktycznych aspektów międzynarodowej konkurencyjności, prezentacja sposobów pomiaru tego zjawiska oraz opis determinujących ją czynników. Omówienie i prezentacja kluczowych informacji dotyczących wybranych międzynarodowych rankingów konkurencyjności.

Wyniki badań: Analiza informacji zawartych w międzynarodowych rankingach konkurencyjności może mieć kluczowe znaczenie dla poprawy efektywności struktur państwa.

Wnioski: Międzynarodowa konkurencyjność gospodarek jest jednym z najważniejszych zagadnień w ekonomii ze względu na kluczowe znaczenie handlu zagranicznego dla rozwoju kraju i poziomu życia jego mieszkańców.

Wkład w rozwój dyscypliny: Publikacja uzasadnia sens prowadzenia i analizowania rankingów międzynarodowej konkurencyjności, a płynące z nich praktyczne wskazówki mogą mieć zastosowanie w ustalaniu kierunków reformowania i poprawiania jakości procesów decyzyjnych w państwie.

| Piotr Rubaj, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Ekonomii i Finansów, Katedra Ekonomii Międzynarodowej, Al. Raclawickie 14, 20-950 Lublin, e-mail: piotr.rubaj@kul.pl, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3734-5830>.

| Artykuł udostępniany na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 4.0 (CC BY-NC-ND 4.0); <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Słowa kluczowe: międzynarodowa konkurencyjność, zdolność i pozycja konkurencyjna, rankingi międzynarodowej konkurencyjności, zagraniczna i międzynarodowa polityka gospodarcza.

Klasyfikacja JEL: JEL: F1, F4, O.

1. Wprowadzenie

Międzynarodowa konkurencyjność gospodarek jest powszechnie znanym pojęciem z zakresu ekonomii i międzynarodowych stosunków gospodarczych odnoszącym się do możliwości uzyskiwania przez kraje i regiony przewagi ekonomicznej, mierzonej wskaźnikami makroekonomicznymi i społecznymi. Samo pojęcie konkurencyjności odnosi się zarówno do podmiotów gospodarczych, sektorów gospodarki i branż, jak również do narodowych gospodarek jako całości. W zależności od tematyki analiz stosowane są zróżnicowane miary, kryteria i metody, całkowicie odmienne dla poziomów mikro-, mezo- i makroekonomicznych. W odniesieniu do gospodarek jako całości używane są przede wszystkim miary obejmujące systemy rachunków narodowych oraz inne makroekonomiczne wskaźniki odnoszące się do poziomu rozwoju czy stabilności gospodarek. W skład tych pierwszych wchodzi mierniki makroekonomiczne, takie jak PKB, PNB i PNN, oraz miary poziomu dochodów indywidualnych i powszechnego dobrobytu, a tych drugich – przykładowo wskaźniki dotyczące stanu finansów publicznych, sytuacji na rynku pracy, stabilności cen, sald rachunków handlu zagranicznego, czy też dynamiki konsumpcji i inwestycji. Oczywiście podane przykłady nie wyczerpują zagadnienia. Pogłębione analizy obejmują także dużą liczbę wskaźników społecznych i demograficznych, jak również dotyczących poziomu rozwoju zasobów ludzkich, wiedzy i technologii.

Opracowania na temat międzynarodowej konkurencyjności gospodarek zazwyczaj mają podwójny wymiar – teoretyczny i praktyczny. Z jednej strony dostarczają informacji dotyczących obiektywnych miar i kryteriów pozwalających porównywać gospodarki i ich efektywność, z drugiej zaś strony są praktycznym instrumentem i drogowskazem dla instytucji sprawujących władzę na temat kierunków reform i transformacji gospodarek, tak aby były one bardziej efektywne. Z punktu widzenia badań naukowych nad gospodarką światową oraz zachodzącymi w niej procesami rankingi międzynarodowe są ważnym źródłem danych statystycznych i analiz dotyczących poszczególnych krajów i regionów, które umożliwiają dalsze pogłębione i rozszerzone studia na ich temat.

Uwzględniając powyższe informacje, można sformułować cel artykułu, którym jest synteza informacji naukowych dotyczących międzynarodowej konkurencyjności z ich potencjalnym zastosowaniem w polityce gospodarczej poprawiającej efektywność struktur państwa. Wykorzystana w pracy metodologia obejmuje

analizę teoretycznych i praktycznych aspektów międzynarodowej konkurencyjności, prezentację sposobów pomiaru tego zjawiska oraz opis determinujących ją czynników. Publikacja uzasadnia sens prowadzenia i analizowania rankingów międzynarodowej konkurencyjności, a także zwraca uwagę, że płynące z nich praktyczne wskazówki mogą być wykorzystane w reformowaniu i ulepszaniu jakości procesów decyzyjnych w państwie.

Literatura przedmiotu jest niewątpliwie bardzo bogata i obejmuje liczne publikacje krajowe i zagraniczne, takie jak artykuły w czasopismach naukowych, raporty oraz wydawnictwa zwarte. Jako przykład tych najbardziej aktualnych można podać opracowanie *Polska. Raport o konkurencyjności 2019*, czy też pozycje takie jak *Global Competitiveness and Economic Growth: A One-Way or Two-Way Relationship* (Kordalska i Olczyk 2016) oraz *Konkurencyjność międzynarodowa krajów* (Adamkiewicz 2019). Do ważnych źródeł odnoszących się do tej tematyki należą niewątpliwie również międzynarodowe raporty konkurencyjności, które dzięki analizie znacznej liczby miar i wskaźników makro- i mikroekonomicznych, społecznych i instytucjonalnych pozwalają stworzyć obiektywną metodologię prowadzonych porównań, często przyjmującą formę syntetycznych indeksów.

2. Międzynarodowa konkurencyjność – aspekty teoretyczne

Zarówno w polskojęzycznej, jak i anglojęzycznej literaturze odnajdujemy wiele definicji i teorii dotyczących międzynarodowej konkurencyjności. Liczne raporty prezentują zróżnicowane podejście do tego zagadnienia, odwołując się do bardzo szerokiego zakresu miar, wskaźników i kryteriów pozycjonujących gospodarki krajów zgodnie z przyjętą przez ich autorów metodologią. Obok opracowań proponujących bardzo precyzyjne i szczegółowe miary konkurencyjności, głównie z zakresu makroekonomii, istnieje również wiele takich, które przedstawiają konkurencyjność w sposób bardziej ogólny i opisowy, odnosząc się do kwestii liberalizmu gospodarczego, swobody prowadzenia działalności gospodarczej, czy też kwestii dotyczących poziomu korupcji. Źródeł tej różnorodności w podejściu do interesującego nas problemu jest wiele, a do najważniejszych należą: zróżnicowane poglądy na temat zakresu podmiotowego badań, różnice w doborze kryteriów ocen i porównań, a także odmiennosc systemów wartości wyznawanych przez autorów poszczególnych teorii¹. Próbując uporządkować definicje odno-

---

¹ Poszukując genezy badań na gospodarką i jej międzynarodowymi powiązaniem, niektórzy autorzy (Misala 2011) cofają się aż do końca XVII i początku XVIII w., kiedy kształtowały się pierwsze poglądy merkantylistyczne, a następnie dokonują przeglądu klasycznych i neoklasycznych teorii handlu międzynarodowego w XIX i na początku XX w. i odnoszą się do takich klasyków,

szące się do konkurencyjności, J. Misala (2011) proponuje ich podział na syntetyczne i wieloczynnikowe. Do pierwszych zalicza liczne autorskie i instytucjonalne definicje opisujące podstawowe czynniki pozwalające uzyskiwać przewagę w działaniach na rynkach zagranicznych, a do drugich znacznie bardziej złożone i kompleksowe miary odnoszące się do międzynarodowej aktywności gospodarczej. Niezależnie od przyjętej klasyfikacji i stosowanych wskaźników większość definicji podkreśla, że celem wysokiego poziomu międzynarodowej konkurencyjności jest stabilny wzrost gospodarczy oraz poprawa ogólnego poziomu dobrobytu obywateli. Przykładowo Komisja Europejska definiuje konkurencyjność jako integralny proces ekonomiczny rynku wewnętrznego, który zapewnia wszystkim obywatelom Wspólnoty wysoką jakość produktów i usług przy najniższych cenach, a tym samym prowadzi do podniesienia ogólnego poziomu życia jego mieszkańców (https://ec.europa.eu/competition/general/overview_en.html, data dostępu: 10.12.2019). Światowe Forum Ekonomiczne² określa międzynarodową konkurencyjność jako zdolność kraju do tworzenia większego bogactwa od konkurentów na światowym rynku. Autorzy *Global Competitiveness Report 2018* podkreślają, że wszystkie kraje muszą już dzisiaj podjąć wyzwanie budowania konkurencyjnych gospodarek w celu zapewnienia stabilnego wzrostu gospodarczego i powszechnego dobrobytu w przyszłości.

Raport *World Competitiveness Yearbook*, przygotowywany przez International Institute for Management Development (IMD)³, określa konkurencyjność jako zdolność kraju do tworzenia optymalnych warunków do rozwoju biznesu, co pozwala osiągnąć zrównoważony wzrost gospodarczy, zapewniać miejsca pracy, a tym samym zagwarantować wzrost poziomu dobrobytu swoim obywatelom. Kraj jest konkurencyjny, jeśli generuje proporcjonalnie więcej bogactwa niż konkurenci na rynku światowym. Jedną z najbardziej prestiżowych organi-

---

jak A. Smith, D. Ricardo czy B. Ohlin. Wydaje się jednak oczywiste, że interpretacja współczesnych teorii międzynarodowej konkurencyjności niewiele ma wspólnego z pierwszymi próbami uzasadnienia korzyści wnikających z handlu zagranicznego. Tu oczywiście należałoby przeanalizować całą długą listę współczesnych teorii handlu międzynarodowego, które rozwijały się, począwszy od drugiej połowy XX w., i uwzględniały coraz bardziej zróżnicowane czynniki wpływające na niewątpliwie widoczny już od lat 50. ubiegłego stulecia proces dynamizowania się wymiany zagranicznej, jak również wynikających z tego niepodważalnych korzyści dla wszystkich uczestników wymiany gospodarczej.

² Światowe Forum Ekonomiczne (World Economic Forum) – szwajcarska fundacja *non profit* założona w 1989 r. w celu prowadzenia badań i analiz dotyczących gospodarki światowej. Instytucja ta znana jest z organizacji corocznej konferencji w Davos.

³ Międzynarodowy Instytut Rozwoju i Zarządzania w Lozannie (The International Institute for Management Development – IMD) – jedna z najważniejszych szkół biznesu na świecie mieszcząca się w Lozannie w Szwajcarii, publikująca corocznie ranking konkurencyjności krajów *World Competitiveness Yearbook*.

zacji gospodarczych – OECD⁴, definiuje konkurencyjność międzynarodową jako zdolność firm, regionów, krajów lub ponadnarodowych ugrupowań do sprostania konkurencji, czyli rywalizacji z podobnymi podmiotami działającymi w tej samej branży, oraz do zapewnienia trwałej wysokiej stopy zwrotu od zastosowanych czynników produkcji i zatrudnienia (Aiginger, Bärenthaler-Sieber i Vogel 2013, s. 190). Niektórzy autorzy publikacji naukowych na temat międzynarodowej konkurencyjności proponują dalszy szczegółowy podział, wyróżniając takie pojęcia jak międzynarodowa pozycja i zdolność konkurencyjna. Pierwsze odnosi się do wskaźników ekonomicznych opisujących miejsce gospodarki danego kraju w gospodarce światowej w danym przedziale czasowym i jest określane inaczej jako konkurencyjność wynikowa, drugie – nazywane inaczej konkurencyjnością czynnikową – dotyczy możliwości bardziej efektywnego wykorzystywania posiadanych zasobów w przyszłości i uzyskiwania dzięki temu przewagi konkurencyjnej na rynkach międzynarodowych, a tym samym podnoszenia poziomu bogactwa obywateli.

Stosowana przez różne organizacje metodologia pozwalająca porównywać konkurencyjność poszczególnych krajów jest bardzo złożona i istotnie się różni w doborze miar wskaźników i kryteriów. Niektóre z organizacji dokonujących oceny jako punkt wyjścia do dalszych porównań przyjmują klasyczną analizę makroekonomiczną, obejmującą dynamikę wzrostu gospodarczego, poziom bezrobocia, inflację, stabilność finansów publicznych, salda rachunków wymiany międzynarodowej, inne koncentrują się zaś na arbitralnie przyznawanej ocenie jakości instytucji i mechanizmów rynkowych lub też czynników prawnych, instytucjonalnych i infrastrukturalnych. Przykładowo World Economic Forum, opracowując *Global Competitiveness Report*, analizuje 12 różnych obszarów tematycznych, określanych jako główne filary, które następnie dzieli na wiele bardziej szczegółowych kryteriów, dopasowując do nich odpowiednie wskaźniki. Do głównych filarów podlegających ocenie należą: instytucje, infrastruktura, zdolność absorpcji najnowszych technologii IT, stabilność makroekonomiczna, opieka medyczna, wykształcenie, produktowa struktura rynku, rynek pracy, system finansowy, całkowita wielkość rynku, dynamika rozwoju przedsiębiorstw, innowacyjność gospodarki (*The Global Competitiveness Report...* 2019, s. 6). Łączna liczba 103⁵ analizowanych wskaźników jest agregowana w jeden wspólny indeks GCI (*Global Competitiveness Index*), który staje się ostatecznym kryterium

---

⁴ Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – organizacja międzynarodowa o profilu ekonomicznym skupiająca 36 wysokorozwiniętych i demokratycznych państw. Utworzona na mocy Konwencji o Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju podpisanej przez 20 państw w Paryżu 14 grudnia 1960 r.

⁵ W odniesieniu do wskaźnika GCI 4,0.

przy sporządzaniu listy rankingowej. W raporcie z 2019 r. porównywanych było 141 krajów świata (*The Global Competitiveness Report...* 2019).

Opracowywany przez International Institute for Management Development *World Competitiveness Report*, również zwraca szczególną uwagę na makro- i mikroekonomiczne aspekty konkurencyjności, dzieląc odpowiednie wskaźniki na cztery główne grupy: rozwój gospodarki, efektywność zarządzania i biznesowa oraz jakość infrastruktury (*IMD World Competitiveness Ranking...* 2019). Do każdej grupy przypisane są odpowiednie kryteria (w sumie 332), którym z kolei odpowiadają wybrane wskaźniki. W 2019 r. porównywano 64 kraje.

Human Development Report, opracowywany przez Organizację Narodów Zjednoczonych, jako główne kryterium porównań przyjmuje wskaźnik HDI (*Human Development Index*), określany jako wskaźnik rozwoju ludzkiego. Indeks ten jest syntetyczną miarą opisującą zmiany w zakresie społeczno-ekonomicznego rozwoju poszczególnych krajów, zawierającą dane obejmujące trzy sfery życia: zdrowie, edukację oraz osiągnięte dochody. Do pomiaru wartości tego wskaźnika służą takie indeksy, jak: średnia długość życia ludzkiego, ogólny wskaźnik skolaryzacji brutto dla wszystkich poziomów nauczania, wskaźnik umiejętności czytania ze zrozumieniem i pisanie, tj. wskaźnik analfabetyzmu, PKB *per capita* w USD liczony według parytetu nabywczego waluty (PPP \$) (*Human Development Report...* 2019). W 2019 r. w raporcie porównywano 189 krajów.

Inne rankingi, o których będzie mowa w dalszej części pracy, np. *Doing Business* (porównujący 190 krajów) lub *Index of Economic Freedom* (zestawiający 180 krajów), mają często bardziej charakter jakościowy niż ilościowy i dotyczą istotnych obszarów regulacji działalności gospodarczej, takich jak: czas potrzebny na założenie firmy, łatwość i swoboda prowadzenia działalności gospodarczej, poszanowanie i ochrona praw własności intelektualnej, niezbędny czas i pozwolenia potrzebne na rozpoczęcie inwestycji budowlanych, dostęp do nieograniczonych źródeł energii, możliwość i łatwość pozyskania kredytu, a ponadto przejrzystość regulacji prawnych i podatkowych⁶.

3. Wybrane czynniki i miary konkurencyjności gospodarki

Niewątpliwie punktem wyjścia większości międzynarodowych porównań gospodarek narodowych jest szczegółowa analiza wskaźników makroekonomicznych, powalająca na obiektywną ocenę zarówno aktualnej sytuacji gospodarczej, jak i zachodzących lub prognozowanych procesów. W różnych raportach i opracowaniach wskaźniki te są różnie prezentowane i interpretowane, ale choć nie

---

⁶ Szerzej na temat szczegółowej metodologii tych rankingów: (*Doing Business...* 2019, *Index of Economic Freedom...* 2019).

istnieje jeden wspólny schemat opisujący makroekonomiczny obraz krajów, we wszystkich raportach odnajdziemy odwołania do podobnych wskaźników. Są to zazwyczaj miary odnoszące się do systemu rachunków narodowych, obejmujące PKB, PNB i PNN, oraz mierniki poziomu dobrobytu społecznego⁷, które w pierwszej kolejności pozwalają ocenić wielkość i aktywność prywatnych i publicznych podmiotów gospodarczych, a także oszacować mierzalne efekty tej działalności. Dobrym przykładem takiego makroekonomicznego zestawu podstawowych miar opisujących sytuację gospodarczą kraju może być tzw. pięciokąt stabilizacji makroekonomicznej (*macroeconomic stabilisation pentagon*), obejmujący wyrażone w procentach miary, takie jak: dynamika wzrostu PKB, stopa bezrobocia, stopa inflacji, relacja salda budżetu do PKB oraz relacja salda rachunku obrotów bieżących do PKB. Wskaźnik stabilizacji wyznaczany jest na podstawie pola wieloboku (pięciokąta), którego wierzchołkami są wartości zmiennych odpowiadających poszczególnym wskaźnikom makroekonomicznym. Najbardziej optymalne wartości tych wskaźników tworzą pole figury o największej powierzchni. Tak zdefiniowane podstawowe wskaźniki makroekonomiczne mogą być punktem wyjścia do dalszych pogłębionych analiz ekonomicznych. Oczywiście takie instytucje jak Bank Światowy lub Międzynarodowy Fundusz Walutowy posługują się własną metodologią prezentowania danych⁸, ale nie zmienia to faktu, że wspomniane powyżej wskaźniki stabilności makroekonomicznej są kluczowe w przedstawianych raportach.

Oprócz tych podstawowych miar makroekonomicznych istnieje również wiele innych wskaźników pozwalających na bardziej precyzyjne określenie pozycji lub zdolności konkurencyjnej danego kraju. Przykładowo pozycję konkurencyjną w handlu międzynarodowym mogą opisywać takie wskaźniki, jak: procentowy udział w światowym imporcie i eksporcie, wskaźniki penetracji importowej i orientacji eksportowej, wskaźnik pokrycia krajowego importu przez krajowy eksport (*trade coverage – TC*), zmiany *terms of trade*, salda bilansów rachunków handlu zagranicznego⁹. Wskaźnik penetracji importowej określa udział importu w całkowitej podaży na rynku wewnętrznym i może on być stosowany w odniesieniu do całej gospodarki, jak również sektora czy branży. W odniesieniu do całej gospodarki narodowej wskaźnik przyjmuje postać:

$$WP = \frac{Im}{X_s - Ex + Im} \cdot 100\%,$$

---

⁷ Coraz częściej są one uzupełniane innymi, bardziej rozbudowanymi wskaźnikami dotyczącymi jakości życia i poziomu dochodów obywateli, jak również miernikami ekologicznego poziomu jakości życia.

⁸ Przykładem takich opracowań mogą być tzw. *country profiles*.

⁹ Saldo bilansu handlowego, saldo rachunku obrotów bieżących, saldo rachunku bilansu płatniczego.

gdzie:

WP – wskaźnik penetracji importowej,

Im – wartość importu,

X_s – wartość produkcji sprzedanej,

Ex – wartość eksportu.

Przyjmuje się, że im wyższa wartość wskaźnika penetracji importowej, tzn. im wyższy udział importu w wymianie handlowej, tym niższa konkurencyjność międzynarodowa gospodarki. Wskaźnik orientacji eksportowej (produkcyjnej) jest podstawową miarą proeksportowej specjalizacji produkcji danego kraju i przyjmuje postać:

$$OE = \frac{Ex}{Q} \cdot 100\%,$$

gdzie:

Ex – wartość eksportu,

Q – całkowita wartość produkcji.

Jeżeli wartość wskaźnika OE jest wyższa niż 100, oznacza to, że produkcja jest zorientowana proeksportowo, natomiast jeżeli wartość wskaźnika kształtuje się na poziomie niższym niż 100, produkcja jest skierowana głównie na rynek wewnętrzny.

Innym przykładem wskaźnika opisującego międzynarodową pozycję konkurencyjną w handlu zagranicznym jest wskaźnik TC , który określa relacje krajowego importu do eksportu. Przyjmuje on postać:

$$TC = \frac{Ex}{Im} \cdot 100\%,$$

gdzie:

Ex – wartość eksportu towarów,

Im – wartość importu towarów.

Wartość wskaźnika TC większa od 100 oznacza, że dany kraj posiada względną wewnętrzną przewagę nad partnerami, gdyż wartość eksportu przewyższa wartość importu.

Ważnym wskaźnikiem identyfikacji pozycji konkurencyjnej kraju w handlu międzynarodowym może być wskaźnik *terms of trade*, określający miarę stosunku, w jakim eksport jednego kraju jest wymieniany na eksport innego kraju. Tym samym jest to wskaźnik obrazujący ich wzajemną konkurencyjność. Wskaźnik ten może odnosić się do różnych kryteriów analizy wielkości strumieni handlu zagranicznego, dlatego też wyróżnia się towarowe, wolumenowe i dochodowe *terms of trade*. Przykładowy zapis matematyczny pierwszego z wymienionych wskaźników przyjmuje postać:

$$TOT_i = \frac{P_{Ex}}{P_{Im}} \cdot 100\%,$$

gdzie:

P_{Ex} – indeks cen w eksporcie,

P_{Im} – indeks cen w imporcie.

Wzrost wartości tego wskaźnika powyżej 100 oznacza, że ceny w eksporcie rosną szybciej niż ceny w imporcie. Gdy wartość wskaźnika jest niższa od 100, wskazuje na relację odwrotną. Oznacza to, że im wskaźnik jest wyższy, tym korzystniejsze są relacje cenowe w handlu zagranicznym.

Wartości wskaźników oraz ich porównania nie tylko odzwierciedlają pozycję gospodarki danego kraju w rankingach międzynarodowych, lecz mogą być także instrumentem realizacji określonych działań w zakresie zagranicznej polityki gospodarczej.

Podobnie jak pozycja konkurencyjna, zdolność konkurencyjna jest jednym ze wskaźników międzynarodowej konkurencyjności danego kraju. W przypadku tej drugiej istotna jest jednak nie tyle aktualna sytuacja danego kraju, ile jego zdolność do uzyskiwania przewagi konkurencyjnej w przyszłości. Stąd też stosowane miary dotyczą przede wszystkim innowacyjności i otwartości gospodarki, jak również jej zdolności do absorpcji nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Przykładami miar opisujących zdolność konkurencyjną mogą być wydatki na badania i rozwój mierzone *per capita* lub jako procent PKB, dostęp obywateli do mobilnej telefonii lub szerokopasmowego internetu, czy też inne, bardziej wyrafinowane miary dotyczące wykorzystania najnowszych osiągnięć z dziedziny IT.

W ocenie międzynarodowej konkurencyjności gospodarek oprócz samych miar istotne są również czynniki, które tę konkurencyjność determinują, w efekcie czego kraj zajmuje wyższe bądź niższe miejsce w światowych rankingach. Czynniki te możemy klasyfikować na kilka sposobów, uwzględniając różne kryteria odnoszące się do analizowanej gospodarki lub jej otoczenia. Jednym z proponowanych w literaturze sposobów jest podział czynników na zależne i niezależne od danego kraju oraz na determinowane stroną podażową i popytową. W tym samym zestawieniu znajdują się czynniki eklektyczne połączone z niejednorodnymi kryteriami, powiązane i niepowiązane z realnymi i instytucjonalnymi komponentami oraz klasyfikowane według kryterium przydatności dla polityki gospodarczej (Misala 2011, s. 86). Czynniki odnoszące się do sprawności systemów gospodarczych często klasyfikowane są na czterech różnych poziomach aktywności gospodarczej: meta, makro, mezo i mikro. Pierwszy z nich odnosi się do czynników kulturowych, podzielanych systemów wartości politycznych i gospodarczych, drugi do makroekonomicznych miar i wskaźników dotyczących gospodarki jako całości, trzeci łączy się z poziomem rozwoju szeroko rozumianej infrastruktury ekonomicznej i społecznej kraju, a na czwarty składa się przede

wszystkim efektywność biznesu. Wszystkie te czynniki są wzajemnie ze sobą powiązane, a konkurencyjność jest kreowana przez ich wzajemne oddziaływanie (Misala 2011, s. 121). Oczywiście w literaturze możemy znaleźć również inne przykłady klasyfikacji czynników konkurencyjności, np. model rombu Portera, modele czynników konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego oraz Międzynarodowego Instytutu Rozwoju i Zarządzania w Lozannie, model Banku Światowego, przyjęty przez Komisję Europejską model piramidy konkurencyjności, a także stosowany przez nią obecnie model wskaźników realizacji strategii lizbońskiej¹⁰. Choć różnią się one między sobą, jeśli chodzi o sposób klasyfikacji i hierarchię ważności w gospodarce, to niewątpliwie wszystkie mają na celu obiektywną ocenę wpływu określonych działań na poziomie makro- i mikroekonomicznym, skutkujących wzrostem poziomu bogactwa kraju i jego obywateli.

4. Wybrane międzynarodowe rankingi konkurencyjności

Choć najbardziej prestiżowe i znane agencje rankingowe, takie jak Światowe Forum Gospodarcze i Międzynarodowy Instytut Zarządzania i Rozwoju w Lozannie, zaczynały działalność w latach 90. ubiegłego stulecia, to jednak niewątpliwie moda na porównywanie gospodarek w wymiarze międzynarodowym rozwinęła się dopiero w drugiej dekadzie XXI w. Już nie tylko ekonomiści i naukowcy, ale także politycy, biznesmeni i liczne serwisy gospodarcze nader często powołują się na rankingi międzynarodowe, odnosząc się do zachodzących zmian w gospodarce i polityce. Poprawa zajmowanych pozycji często wiąże się z dążeniem do optymalnego wykorzystania posiadanych przez dany kraj zasobów i z bardziej efektywną polityką gospodarczą, co z kolei skutkuje powolnym wzrostem poziomu bogactwa jego mieszkańców, a gorsze oceny w międzynarodowych porównaniach często są konsekwencją niewłaściwego zarządzania gospodarką oraz nietrafionych reform władz ustawodawczych i wykonawczych. Mówiąc o międzynarodowych rankingach konkurencyjności, należy wyraźnie podkreślić ich bardzo zróżnicowany zakres przedmiotowy, dotyczący stosowanych miar i kryteriów. Na uwagę zasługuje też szeroki zakres porównań, od twardych wskaźników makroekonomicznych, przez zróżnicowane miary poziomu rozwoju społecznego, aż do opisowych porównań warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Uzasadniony wydaje się więc nieformalny podział rankingów na trzy grupy: 1) oparte głównie na makro- i mikroekonomicznych miarach efektywności gospodarczej (WCY, GCR), 2) zawierające przede wszystkim wskaźniki o charakterze społecznym (HDR), 3) odnoszące się głównie do jakości polityki

---

¹⁰ Szczegółowo omawiane są w pracy (Bieńkowski i in. 2008).

gospodarczej, obejmującej aspekty prawne, administracyjne, rynkowe, inwestycyjne, infrastrukturalne, a także dotyczące ochrony praw własności niematerialnej oraz korupcji (*Easy of Doing Business, Index of Economic Freedom, Corruption Perception Index*). Zgodnie z tą klasyfikacją zostaną pokrótce omówione najważniejsze cechy wspomnianych rankingów.

World Economic Forum (Światowe Forum Gospodarcze, WEF) jest organizacją *non profit*, która powstała w Szwajcarii w 1989 r. Jak wcześniej wspomniano, WEF opiera swoje oceny głównie na wskaźnikach makroekonomicznych, które analizuje w 12 różnych obszarach tematycznych, określanych jako główne filary. Obszary dzielone są następnie na bardziej szczegółowe kryteria, którym przypisane są odpowiednie miary. Celem przyświecającym autorom tego raportu jest dostarczenie gremiom gospodarczym, politycznym i naukowym rzetelnych, kompleksowych i obiektywnych informacji statystycznych, mogących pomóc w poprawie międzynarodowej konkurencyjności narodowych gospodarek (*The Global Competitiveness Report... 2019*, s. 23). Kraje, które znajdują się na najwyższych miejscach tej listy rankingowej w edycji z 2019 r., czyli Singapur, Stany Zjednoczone, Hongkong SAR, Niderlandy i Szwajcaria, to najbardziej efektywnie zarządzane gospodarki świata, gwarantujące swoim obywatelom najwyższe standardy życia i dochodów. Należy również wspomnieć, że WEF jest organizatorem jednego z najbardziej prestiżowych na świecie forów gospodarczych w Davos w Szwajcarii, w którym zazwyczaj biorą udział przywódcy krajów, szefowie rządów i ministrowie, przedstawiciele najważniejszych międzynarodowych organizacji, naukowcy, media i wiele innych znamienitych osobistości. Światowe Forum Ekonomiczne jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych wydarzeń na świecie w dziedzinie ekonomii, finansów i polityki gospodarczej oraz jednym z najbardziej opiniotwórczych. W tabeli 1 przedstawiono dziesięć najbardziej konkurencyjnych krajów świata według wspomnianych powyżej kryteriów WEF, tj. krajów, których gospodarki zarządzane są w najbardziej efektywny sposób.

Międzynarodowy Instytut Zarządzania i Rozwoju (International Institute for Management and Development – IIMD) jest również organizacją szwajcarską, prezentującą konkurencyjny wobec WEF raport *World Competitiveness Yearbook*. W raporcie tym branych jest pod uwagę dziewięć głównych obszarów badawczych, którym przypisane są szczegółowe kryteria. Cele, które stawiają sobie autorzy tego raportu, są podobne do wcześniej wspomnianych: pogłębienie wiedzy na temat międzynarodowej konkurencyjności, dostarczanie najlepszych statystycznych porównań oraz informacji, w jaki sposób zachodzą i zmieniają się procesy w gospodarce światowej. Jak można przeczytać na oficjalnych stronach internetowych tego serwisu, raporty są skierowane przede wszystkim do pracowników instytucji naukowych, menedżerów podejmujących decyzje w korporacjach oraz przedstawicieli władzy na różnych szczeblach (*IMD World Competitiveness*

Ranking... 2019). Tabela 2 zestawia dziesięć najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata według kryteriów stosowanych przez IMD.

Tabela 1. Najbardziej konkurencyjne kraje świata według Światowego Forum Gospodarczego

Miejsce w rankingu w 2019 r.	Kraj	Liczba pkt w 2019 r.	Zmiana 2019/2018	
			miejsce	pkt
1	Singapur	84,8	+1	+1,3
2	Stany Zjednoczone	83,7	-1	-2,0
3	Hongkong	83,1	+4	+0,9
4	Niderlandy	82,4	+2	-
5	Szwajcaria	82,3	-1	-0,3
6	Japonia	82,3	-1	-0,2
7	Niemcy	81,8	-4	-1,0
8	Szwecja	81,2	+1	-0,4
9	Wielka Brytania	81,2	-1	-0,8
10	Dania	81,2	-	+0,6

Źródło: (*The Global Competitiveness Report...* 2019, s. 15).

Tabela 2. Najbardziej konkurencyjne kraje świata według Międzynarodowego Instytutu Zarządzania i Rozwoju

Miejsce w rankingu w 2019 r.	Kraj	Miejsce w 2018 r.	Zmiana w 2019/2018
1	Singapur	3	+2
2	Hongkong	2	-
3	USA	1	-2
4	Szwajcaria	5	+1
5	Zjednoczone Emiraty Arabskie	7	+2
6	Holandia	4	-2
7	Irlandia	12	+5
8	Dania	6	-2
9	Szwecja	9	-
10	Katar	14	+4

Źródło: (*IMD World Competitiveness Ranking...* 2019).

Zupełnie inny charakter w stosunku do wcześniej prezentowanych mają raporty opracowywane przez UNDP (United Nations Development Program – Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju), agendę ONZ ds. rozwoju – *Human Development Report* (HDR). Ich głównym celem jest porównywanie poziomu rozwoju społecznego, długości i jakości życia oraz osiąganych dochodów. Syntetycznym miernikiem pozwalającym obiektywnie porównywać te wskaźniki jest indeks HDI, ale także wiele innych, bardziej szczegółowych i specjalistycznych indeksów, np. *Human Poverty Index* (HPI), *Global Multidimensional Poverty Index* (GMPI), czy też *Gender Empowerment Measure* (GEM) (*Global Multidimensional...* 2019). Celem raportu HDR jest nie tyle porównywanie konkurencyjności krajów, ile raczej prezentowanie poziomu ich rozwoju społecznego, a w przypadku wielu krajów biednych i rozwijających się również obszarów deprawacji i braku skutecznych instrumentów zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym, takim jak: bieda, ubóstwo, brak dostępu do edukacji i opieki medycznej, nierówności względem płci czy zła sytuacja na rynku pracy. Na podstawie wartości wskaźnika HDI w raporcie dość precyzyjnie klasyfikowane są kraje ze względu na ich poziom rozwoju społecznego, w podziale na cztery grupy: o bardzo wysokim, wysokim, średnim i niskim poziomie. Ranking pięciu najwyżej notowanych krajów w każdej ze wspomnianych grup prezentuje tabela 3.

Po rankingach gospodarczych i społecznych trzecią grupę raportów odnoszących się do międzynarodowej konkurencyjności stanowią porównania dotyczące swobody i łatwości prowadzenia działalności gospodarczej, rozumiane przez autorów tych opracowań jako fundamenty rynkowych i demokratycznych gospodarek. Można do nich zaliczyć raport *Doing Business* opracowywany corocznie przez Bank Światowy¹¹, *Index of Economic Freedom* wydawany przez „The Wall Street Journal” i Heritage Foundation¹² oraz *Corruption Perception Index* przygotowywany przez Transparency International (tabela 4)¹³. Pierwszy z wymienionych dotyczy przede wszystkim swobody prowadzenia działalności gospodarczej, chociaż dzięki analizie dziesięciu różnych kryteriów z zakresu regulacji prawnych, gospodarczych i ochrony inwestorów staje się *de facto* ważnym drogowskazem,

---

¹¹ Bank Światowy (World Bank) – instytucja finansowa, która rozpoczęła działalność w wyniku postanowień konferencji w Bretton Woods z lipca 1944 r., podobnie jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Nazwa Bank Światowy odnosi się do dwóch z pięciu wyspecjalizowanych agencji ONZ, działających razem w Grupie Banku Światowego.

¹² „The Wall Street Journal” – wydawana w Nowym Jorku, jedna z najbardziej znanych gazet o tematyce gospodarczej, zajmująca się również wraz z Heritage Foundation przygotowaniem raportów *Index of Economic Freedom* dotyczących międzynarodowej konkurencyjności gospodarek.

¹³ Transparency International (TI) – międzynarodowa, niezależna i pozarządowa organizacja badająca, ujawniająca i zwalczająca praktyki korupcyjne przede wszystkim w życiu publicznym. Została założona w 1993 r. przez P. Eigena.

jak poprawić jakość warunków rozwoju przedsiębiorczości w danym kraju. W rankingu tym biznes rozumiany jest jako kluczowy czynnik międzynarodowej konkurencyjności, co w praktyce oznacza, że im wyższe miejsce kraju w rankingu, tym ma on zazwyczaj lepsze, prostsze i bardziej przejrzyste przepisy regulujące kwestie związane z prowadzeniem firmy oraz silniejszą ochronę własności intelektualnej.

Tabela 3. Kraje o najwyższym poziomie rozwoju społecznego według Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju

Miejsce w rankingu w 2018 r.	Kraj	Wartość HDI w 2018 r.	Miejsce w rankingu w 2017 r.
Bardzo wysoki poziom rozwoju społecznego			
1	Norwegia	0,954	1
2	Szwajcaria	0,946	2
3	Irlandia	0,942	3
4	Niemcy	0,939	4
5	Hongkong	0,939	6
Wysoki poziom rozwoju społecznego			
63	Serbia	0,799	65
64	Trinidad i Tobago	0,799	63
65	Iran	0,797	63
66	Mauritius	0,796	66
67	Panama	0,795	66
Średni poziom rozwoju społecznego			
117	Wyspy Marshalla	0,698	116
118	Wietnam	0,693	118
119	Palestyna	0,690	119
120	Irak	0,689	120
121	Maroko	0,676	121
Niski poziom rozwoju społecznego			
154	Syria	0,549	154
155	Papua Nowa Gwinea	0,543	155
156	Komory	0,538	156
157	Rwanda	0,536	158
158	Nigeria	0,534	157

Źródło: (Human Development Report... 2019, s. 300–302).

Kolejny z wymienionych raportów – *Index of Economic Freedom*, odzwierciedla restrykcyjność przepisów, istniejące ograniczenia oraz zakres stosowania przymusu przez instytucje władzy w sferze prowadzenia działalności gospodarczej. Indeks ten przypisuje każdemu krajowi punktację według kilkudziesięciu niezależnych zmiennych, podzielonych na 12 kategorii, takich jak np. polityka handlowa, podatkowa i pieniężna, regulacje prawne i finansowe czy też kwestie własności intelektualnej, które pozwalają ostatecznie stworzyć listę rankingową oceniającą przede wszystkim stopień ingerencji państwa w sferę wolności gospodarczej. W zależności od wyniku państwa są dzielone na pięć kategorii: wolne, w zasadzie wolne, umiarkowanie wolne, w zasadzie bez wolności i bez wolności (tabela 4). Ranking z 2019 r. obejmuje 186 krajów świata. W pierwszej piątce krajów najbardziej liberalnych pod względem regulacji prawnych i gospodarczych znalazły się: Hongkong, Singapur, Nowa Zelandia, Szwajcaria i Australia.

Tabela 4. Najbardziej konkurencyjne kraje świata według rankingów *Doing Business 2019*, *Index of Economic Freedom* oraz *Corruption Perception Index*

Miejsce w rankingu	<i>Doing Business 2019</i>		<i>Index of Economic Freedom 2019</i>		<i>Corruption Perception Index 2019</i>	
	kraj	pkt	kraj	pkt	kraj	pkt
1	Nowa Zelandia	86,59	Hongkong	90,2	Dania	88
2	Singapur	85,24	Singapur	89,4	Nowa Zelandia	87
3	Dania	84,64	Nowa Zelandia	84,4	Finlandia	85
4	Hongkong	84,22	Szwajcaria	81,9	Singapur	85
5	Korea Pd.	84,14	Australia	80,9	Szwecja	85
6	Gruzja	83,28	Irlandia	80,5	Szwajcaria	85
7	Norwegia	82,95	Wielka Brytania	78,9	Norwegia	84
8	Stany Zjednoczone	82,75	Kanada	77,7	Niderlandy	82
9	Wielka Brytania	82,65	ZEA	77,6	Kanada	81
10	Macedonia	81,55	Tajwan	77,3	Luksemburg	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie (*Doing Business...* 2019, Miller i in. 2019, *Corruption Perception Index...* 2019).

Ostatni z wymienionych rankingów – *Corruption Perception Index*, dotyczy poziomu korupcji w sektorze publicznym, określonego na podstawie ocen ekspertów i badań opinii społecznej. Ranking ten w 2018 r. poddawał ocenie 180 krajów i terytoriów, przyjmując skalę ocen, w której wartość 100 oznacza brak jakiegokolwiek korupcji, a 0 – kraj całkowicie skorumpowany (*Corruption Perception Index...* 2019). Autorzy raportu podkreślają, że kraje konkurencyjne, otwarte na procesy internacjonalizacji światowej gospodarki to kraje rynkowe,

demokratyczne, posiadające bardzo dobrze zorganizowane różne szczeble struktury władzy publicznej, które są w stanie skutecznie eliminować przejawy patologii gospodarczej, jaką jest korupcja. Do grupy pięciu państw najskuteczniej zwalczających korupcję według rankingu z 2019 r. należą: Dania, Nowa Zelandia, Finlandia, Singapur i Szwecja.

Tabela 4 prezentuje zestawienie dziesięciu najbardziej konkurencyjnych krajów w każdej z omówionych powyżej kategorii. Konkurencyjność odnosi się w tym przypadku do jakości systemów sprawowania władzy oraz swobody działania podmiotów gospodarczych na rynku. Przedstawione rankingi nie wyczerpują tematu międzynarodowych porównań w zakresie konkurencyjności krajów, gospodarek, regionów i firm, ale zdecydowanie należą do najważniejszych i najbardziej profesjonalnych raportów odnoszących się do poruszanej problematyki.

Można zauważyć, że tylko dwa kraje – Nowa Zelandia i Singapur, znalazły się wśród dziesięciu najbardziej konkurencyjnych gospodarek w trzech przedstawionych rankingach.

5. Podsumowanie

Podsumowując prezentację wybranych rankingów międzynarodowej konkurencyjności oraz opracowujących je instytucji, można postawić pytanie o sens przeprowadzania takich porównań oraz o ich praktyczny wymiar. Duże zróżnicowanie przedmiotowe tych zestawień często wymusza szerszą interpretację pojęcia międzynarodowej konkurencyjności i dodaje do katalogu miar makroekonomicznych również wskaźniki z zakresu polityki społecznej, jakości stanowionego prawa, poszanowania praw własności intelektualnej i niematerialnej, swobody prowadzenia działalności gospodarczej, czy też uczciwej konkurencji rynkowej, rozumianej jako brak praktyk protekcyjnych i korupcyjnych. Autorzy międzynarodowych raportów konkurencyjności dostrzegają co najmniej kilka grup odbiorców swoich opracowań, do których zaliczają: naukowców, ekonomistów, instytucje władzy wykonawczej, polityków, opiniotwórczych przywódców i liderów, a także biznesmenów oraz media. Niewątpliwie więc rozpoznawalność międzynarodowych raportów dotyczących konkurencyjności stale rośnie, są one promowane na różnych spotkaniach i konferencjach międzynarodowych, a osoby decyzyjne często powołują się na nie, aby wskazywać na wzrost efektywności swoich działań zarządczych. Przykładem spotkań inspirowanych zagadnieniem globalnych problemów gospodarczych może być Światowe Forum Gospodarcze organizowane corocznie w Davos w Szwajcarii. Dyskusje, które są tam prowadzone, dotyczą najbardziej aktualnych problemów poszczególnych krajów oraz kierunków dalszego rozwoju światowej gospodarki jako całości. Odnosząc się

do sformułowanego we wstępie celu publikacji, którym jest synteza informacji teoretycznych i praktycznych wynikających z porównań międzynarodowej konkurencyjności, należy wyraźnie podkreślić rosnące znaczenie takich badań, których efektem może być bardziej efektywne wykorzystanie posiadanych w kraju zasobów. Zastosowana w pracy metodologia, obejmująca analizę różnych aspektów międzynarodowej konkurencyjności, prezentację sposobów pomiaru tego zjawiska oraz opis determinujących ją czynników, pozwala stwierdzić, że publikacja ma podwójny wymiar badawczy – naukowy i praktyczny. W wymiarze naukowym międzynarodowe rankingi konkurencyjności są doskonałym źródłem statystyki i analizy gospodarczej, pozwalającym porównywać kraje i zachodzące w nich procesy ekonomiczne oraz społeczne. Prezentowane dane statystyczne opracowywane są w profesjonalny sposób, z wykorzystaniem przejrzystej metodologii gromadzenia, przetwarzania i prezentowania danych. Duża liczba analizowanych wskaźników mikro- i makroekonomicznych, pierwotne dane sondażowe, aktualne raporty rynkowe oraz inne liczne indeksy i miary są nieocenionym źródłem wiedzy dla naukowców. W wymiarze praktycznym badania konkurencyjności powinny prowadzić, jak już wcześniej wspomniano, do wzrostu efektywności gospodarek i poprawy ich międzynarodowej konkurencyjności.

Literatura

- Adamkiewicz H. (2019), *Konkurencyjność międzynarodowa krajów*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk.
- Aiginger C., Bärenthaler-Sieber S., Vogel J. (2013), *Competitiveness under New Perspectives Work Package 30IMS46*, Working Paper nr 44.
- Bieńkowski W. i in. (2008), *Czynniki i miary międzynarodowej konkurencyjności gospodarek w kontekście globalizacji – wstępne wyniki badań*, Prace i Materiały nr 284, Instytut Gospodarki Światowej, Warszawa.
- Corruption Perception Index* (2019), Transparency International, <https://www.transparency.org/cpi2018> (data dostępu: 31.12.2019).
- Doing Business 2019. Training for Reform* (2019), International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank, Washington, https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf (data dostępu: 31.12.2019).
- The Global Competitiveness Report 2018* (2018), red. K. Schwab, World Economic Forum, Geneva, <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf> (data dostępu: 31.12.2019).
- The Global Competitiveness Report 2019* (2019), red. K. Schwab, World Economic Forum, Geneva, http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (data dostępu: 31.12.2019).
- Global Multidimensional Poverty Index 2019. Illuminating Inequalities* (2019), http://hdr.undp.org/sites/default/files/mpi_2019_publication.pdf (data dostępu: 31.12.2019).

- Human Development Report 2019* (2019), United Nations Development Programme, New York, <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi> (data dostępu: 31.12.2019).
- IMD World Competitiveness Ranking 2019* (2019), <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-competitiveness-ranking-2019/> (data dostępu: 31.12.2019).
- IMD World Competitiveness Yearbook 2019* (2019), IMD World Competitiveness Center, https://www.imd.org/contentassets/0b8ed32e71b249ea9b79c19ad785541c/com_may_2019.pdf (data dostępu: 31.12.2019).
- Index of Economic Freedom* (2019), <https://www.heritage.org/index/book/methodology> (data dostępu: 31.12.2019).
- Kordalska A., Olczyk M. (2016), *Global Competitiveness and Economic Growth: A One-Way or Two-Way Relationship?* „Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy”, vol. 11, nr 1, <https://doi.org/10.12775/EQUIL.2016.006>.
- Miller T., Kim A.B., Roberts J.M., Tyrell P. (2019), *2019 Index of Economic Freedom*, The Heritage Foundation Washington, https://www.heritage.org/index/pdf/2019/book/index_2019.pdf (data dostępu: 31.12.2019).
- Misala J. (2011), *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki narodowej*, PWE, Warszawa.
- Polska. Raport o konkurencyjności 2019. Konkurencyjność międzynarodowa w kontekście rozwoju przemysłu 4.0* (2019), red. A.M. Kowalski, M.A. Weresa, Oficyna Wydawnicza SHG, Warszawa.

The Theoretical and Practical Dimensions of International Economic Competitiveness

(Abstract)

Objective: To link scientific information on international competitiveness with its potential application in economic policy.

Research Design & Methods: The article presents an analysis of theoretical and practical aspects of international competitiveness, a presentation of ways of measuring this phenomenon and description of factors determining it. It discusses and presents key information on selected international competitiveness rankings.

Findings: The analysis of information contained in international competitiveness rankings can be of key importance for improving the efficiency of state structures.

Implications/ Recommendations: International economic competitiveness is among the most important issues in economics due to the key importance of foreign trade for a nation's development and the living standards of its inhabitants.

Contribution: The article justifies the conducting and analysing of international competitiveness rankings. The resulting practical guidelines can indicate the directions reforms should take and how to improve the quality of a nation's decision-making processes.

Keywords: international competitiveness, competitive ability and position, international competitiveness rankings, foreign and international economic policy.